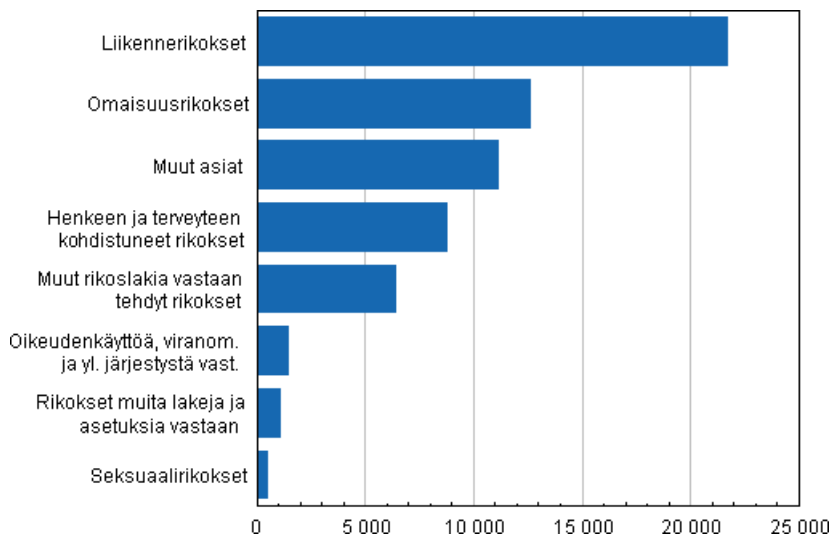

Käräjäoikeuksien rikosasioiden ratkaisut 2011

Käräjäoikeuksissa ratkaistujen rikosasioiden määrä pysyi edellisen vuoden tasolla

Vuonna 2011 käräjäoikeuksissa ratkaistiin Tilastokeskuksen mukaan 64 500 rikosoikeudellista asiaa, mikä on yhtä paljon kuin vuotta aiemmin. Rikoslakia vastaan tehtyjä asioita ratkaistiin 52 100 ja muita lakeja ja asetuksia vastaan tehtyjä rikosasioita 1 200. Käräjäoikeuteen joutui rikosoikeudellisissa asioissa vastaajaksi 78 000 henkilöä.

Käräjäoikeuksissa ratkaistut rikosoikeudelliset asiat 2011

Eniten käräjäoikeuksissa käsiteltiin liikenne rikoksia, joita oli 34 prosenttia ratkaistuista rikosasioista. Liikenne rikosten määrä pieneni pari prosenttia, mikä johtui pääosin rattijuopumusrikosten vähenemisestä. Vuonna 2011 rattijuopumusjuttujen määrä laski prosenttia ja törkeiden rattijuopumusten 4 prosenttia.

Omaisuusrikosten määrä lisääntyi 3 prosenttia edellisestä vuodesta. Erityisesti lisääntyivät näpistyksen (20 %) ja väärennyksrikokset (10 %). Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset lisääntyivät yli 3 prosenttia. Lievien pahoinpitelyrikosten määrä lisääntyi puolella ja pahoinpitelyjen määrä kasvoi 4 prosenttia.

edelliseen vuoteen verrattuna. Seksuaalirikosten määrä kasvoi 4 prosenttia. Huumausainerikokset (ml. myös valmistus, edistys ja käyttö) lisääntyivät 11 prosenttia.

Kirjallisessa menettelyssä ratkaistiin 19 000 asiaa, mikä on pari sataa asiaa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kirjallista menettelyä käytetään erityisesti liikenerikosten käsittelyyn. Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumuksista 76 prosenttia, rattijuopumuksista 69 prosenttia, törkeistä rattijuopumuksia 60 prosenttia ja törkeistä liikenneturvallisuuden vaarantamisista 56 prosenttia ratkaistiin kirjallisessa menettelyssä. Kirjallisessa menettelyssä käsiteltiin myös liki puolet näpistysrikoksista. Kirjallisesti ratkaistujen rikosasioiden käsittelyyn kului keskimäärin 1,7 kuukautta.

Käräjäoikeuksien käsittelemistä rikosoikeudellisista asioista 55 prosenttia saatiin päätökseen alle kahdessa kuukaudessa. Joka kymmenennen jutun käsittely kesti yli puoli vuotta. Keskimäärin asian ratkaisuun käräjäoikeuksissa kului 3,1 kuukautta. Rikosasioiden kokonaiskäsittelyaika - rikoksen tekopäivästä käräjäoikeuden ratkaisuun - oli keskimäärin 9,6 kuukautta.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Käräjäoikeuksissa vireillä olleet rikosasiat hovioikeuspiireittäin ja käräjäoikeuksittain 2011	4
Liitetaulukko 2. Käräjäoikeuksissa ratkaistujen rikosasioiden käsittelyajat ratkaisukokoonpanon mukaan 2011	5
Liitetaulukko 3. Käräjäoikeuksissa vireillä olleet rikosasiat 2002–2011.....	5
Laatuseloste: Käräjäoikeuksien rikosasioiden ratkaisut.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Käräjäoikeuksissa vireillä olleet rikosasiat hovioikeuspiireittäin ja käräjäoikeuksittain 2011

Hovioikeuspiiri/ Käräjäoikeus	Edelliseltä vuodelta siirtyneet asiat	Vuoden aikana saapuneet asiat	Vuoden aikana ratkaistut asiat	Seuraavaan vuoteen siirtyneet asiat
Alueet yhteensä	19 438	72 002	64 479	20 412
Helsingin hovioikeuspiiri	7 871	19 493	16 795	7 813
Espoo	963	2 851	2 458	1 097
Helsinki	5 522	9 852	8 400	4 887
Itä-Uusimaa	199	1 172	1 117	220
Tuusula	267	1 675	1 359	540
Vantaa	920	3 943	3 461	1 069
Itä-Suomen hovioikeuspiiri	1 485	8 664	7 864	1 773
Pohjois-Karjala	263	1 911	1 848	245
Kainuu	265	1 189	1 082	206
Pohjois-Savo	541	3 502	3 079	799
Etelä-Savo	416	2 062	1 855	523
Turun hovioikeuspiiri	3 776	16 828	14 951	4 164
Kanta-Häme	251	1 550	1 355	332
Länsi-Uusimaa	506	2 198	1 910	608
Pirkanmaa	1 343	6 568	5 859	1 335
Varsinais-Suomi	1 400	6 113	5 495	1 661
Ahvenanmaa	276	399	332	228
Vaasan hovioikeuspiiri	2 552	11 232	10 215	2 756
Keski-Suomi	803	3 541	3 241	791
Keski-Pohjanmaa	187	722	692	159
Satakunta	447	2 937	2 772	506
Etelä-Pohjanmaa	423	2 106	1 845	508
Pohjanmaa	692	1 926	1 665	792
Kouvolan hovioikeuspiiri	1 409	8 813	8 235	1 616
Hyvinkää	228	1 314	1 206	254
Kymenlaakso	379	2 415	2 352	349
Päijät-Häme	515	3 012	2 803	640
Etelä-Karjala	287	2 072	1 874	373
Rovaniemen hovioikeuspiiri	2 345	6 972	6 419	2 290
Lappi	572	1 533	1 392	569
Oulu	1 169	3 184	3 033	1 076
Ylivieska-Raahe	329	1 371	1 178	362
Kemi-Tornio	275	884	816	283

Liitetaulukko 2. Käräjäoikeuksissa ratkaistujen rikosasioiden käsittelyajat ratkaisukokoonpanon mukaan 2011

	Ratkaistut asiat yhteensä	Käsittelyaika käräjäoikeudessa alle 2 kk	Käsittelyaika käräjäoikeudessa 2-5 kk	Käsittelyaika käräjäoikeudessa 6-11 kk	Käsittelyaika käräjäoikeudessa 12 kk tai enemmän	Käsittelyaika käräjäoikeudessa keskimäärin, kk	Aika tekopäivästä käräjäoikeuden päätöspäivään keskimäärin, kk
Kokoonpanot yhteensä	64 479	35 405	22 208	4 628	2 238	3.1	9.6
Yhden tuomarin kokoonpano	40 246	19 229	15 513	3 639	1 865	3.6	11.5
Kolmen tuomarin kokoonpano	53	12	19	16	6	6.0	30.9
Lautamieskokoonpano	4 946	1 542	2 356	752	296	4.6	15.6
Sotilasasiain kokoonpano	266	145	80	28	13	3.4	8.5
Muu kokoonpano	43	27	4	6	6	5.0	27.9
Kirjallinen menettely	18 925	14 450	4 236	187	52	1.7	4.9

Liitetaulukko 3. Käräjäoikeuksissa vireillä olleet rikosasiat 2002–2011

Vuosi	Vuoden aikana saapuneet	Ratkaistu	Yhdistetty	Siirretty	Palautettu	Vireillä vuoden lopussa
2002	73 210	63 587	9 601	53	733	17 926
2003	73 210	64 504	6 868	61	643	18 125
2004	78 478	68 134	6 959	63	699	20 748
2005	76 071	67 748	7 224	73	680	19 843
2006	73 616	65 855	7 118	74	665	18 852
2007	72 719	66 472	6 129	74	805	17 480
2008	76 750	66 961	6 091	84	894	19 411
2009	73 203	66 518	5 640	86	769	18 686
2010	74 064	64 509	6 042	82	730	20 577
2011	72 002	64 479	6 091	90	666	20 412

Laatuseloste: Käräjäoikeuksien rikosasioiden ratkaisut

1. Tilastotietojen relevanssi

Käräjäoikeuksien rikosasioiden ratkaisut -tilastossa kuvataan vuoden aikana vireillä olleita ja ratkaistuja rikosoikeudellisia asioita alueittain ja asian laadun mukaan. Tilasto sisältää myös tiedot ratkaisun laadusta, ratkaisukokoonpanosta ja ratkaisuun kuluneesta ajasta rikoksittain ja käräjäoikeuksittain. Syyttäjien ja alioikeuksien rikosasioiden asianhallintajärjestelmään (Sakariin) kirjatusta jutuista on tiedot käsittelyketjun eri vaiheisiin - rikoksen tekopäivästä käräjäoikeuden ratkaisuun - kuluneesta ajasta.

Työtili kuvaa vuoden aikana vireillä olleita juttuja, edelliseltä vuodelta siirtyneitä, vuoden aikana saapuneita, ratkaistuja ja seuraavaan vuoteen siirtyneitä asioita. Työtilissä esitetään lisäksi yhdistettyjen, siirrettyjen ja palautettujen juttujen lukumäärät.

Rikosasiat tulevat vireille yleensä silloin, kun syyttäjä toimittaa kirjallisen haastehakemuksen tuomioistuimen kansliaan. Joissakin tapauksissa syyttäjä voi myös antaa haasteen itse ja asia tulee vireille silloin, kun haaste annetaan tiedoksi vastaajalle. Rikosasioiden oikeudenkäyntimenettely vastaa pääperiaatteiltaan riita-asioiden käsittelyssä voimassa olevaa menettelyä.

Rikosasiat on tilastossa ryhmitelty varsinaisiin rikosasioihin, rikoslakirikoksiin ja muihin asioihin. Varsinaisia rikosasioita ovat rikoslakia tai muita lakeja ja asetuksia vastaan tehdyt rikokset, joista on säädetty jokin rangaistus.

Käräjäoikeuksissa otettiin 1.10.2006 käyttöön uusi **kirjallinen oikeudenkäyntimenettely** (Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 5a luku). Se on tavallista oikeudenkäyntiä yksinkertaisempi menettely ja siinä voidaan käsitellä tiettyjä syytetyn tunnustamia rikoksia. Kirjallisessa menettelyssä tuomari ratkaisee rikosasian kirjallisen materiaalin perusteella käräjäoikeuden kansliassa ilman pääkäsittelyä.

Kirjallisen menettelyn käytöllä pyritään tehostamaan rikosasiain käsittelyä ja saamaan siitä joustavampi ja tarkoituksenmukaisempi selvissä rikosjutuissa.

Kirjallista menettelyä voidaan soveltaa sellaisiin rikoksiin, joista on säädetty rangaistukseksi enintään kaksi vuotta vankeutta. Menettely on siten mahdollista lähes kaikissa tavallisissa ja lievissä rikoksissa. Esimerkiksi pahoinpity, törkeä rattijuopumus, varkaus ja kavallus voidaan ratkaista kirjallisesti, mikäli menettelyyn vaadittavat muut edellytykset täyttyvät.

Kirjallisen menettelyn käyttö edellyttää syytetyn sekä myös mahdollisen rikoksen uhrin suostumusta. Poliisi kysyy suostumuksen alustavasti jo esitutkinnassa. Syyttäjä ja käräjäoikeus selvittävät haasteen tiedoksiannon yhteydessä, tunnustaako syytetty teon ja suostuuko hän asian ratkaisemiseen kirjallisessa menettelyssä. Suostumuksen voi myös peruuttaa.

Kirjallisessa menettelyssä voidaan tuomita enintään yhdeksän kuukauden pituinen vankeusrangaistus. Jos syytetty tuomitaan yli kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen, hänelle on varattava mahdollisuus suullisen lausuman antamiseen.

Jos syytetty on teon tehdessään ollut alle 18-vuotias, juttua ei voida käsitellä kirjallisessa menettelyssä.

Käräjäoikeuksissa on vuoden 2009 alusta vähennetty **lautamieskokoonpanon** käyttöä siten, että lautamiehet osallistuvat vain vakavampien ja yhteiskunnallisesti merkittävimpien rikosten käsittelemiseen (Oikeudenkäymiskaari 2. luku). Tämä näkyy tilastossa vuodesta 2009 alkaen tuomarikokoonpanossa käsiteltyjen asioiden kasvuna ja lautamieskokoonpanossa käsiteltyjen asioiden vähentymisenä.

Tilastoyksikkönä Käräjäoikeuksien ratkaisut -tilastossa on juttu. Jos jutussa on useampia rikoksia, niistä valitaan törkein rikos.

Tilastossa käytetään vuoden lopussa voimassa olevaa alue- ja asialuokitusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu oikeushallinnon ylläpitämästä syyttäjien ja alioikeuksien rikosasioiden asianhallintajärjestelmästä, josta käytetään lyhennettä Sakari.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa ovat kaikki vuoden aikana kärjääoikeuksissa vireillä olleet rikosasiat, jotka on kirjattu Sakariin. Tilastojen perusaineistona Sakaria voidaan pitää hyvänä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston perusaineisto poimitaan tilastovuotta seuraavan vuoden tammikuussa. Tulokset valmistuvat kevään aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tietoja kärjääoikeuksien ratkaisemista rikosasioista on saatavissa Tilastokeskuksen PX-Web StatFin-tietokantapalvelusta osoitteesta http://pxweb2.stat.fi/database/statfin/oik/koikrr/koikrr_fi.asp sekä vuoteen 2009 asti ilmestyneestä Oikeustilastollisesta vuosikirjasta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastojen vertailtavuuteen vaikuttavat lainmuutokset sekä Sakarin käyttöönotto vaiheittain. Vuoteen 1999 asti tiedot kärjääoikeuksien ratkaisemista rikosasioista saatiin rikosdiaarista ja vuosina 2000 - 2003 Sakarista sekä RD2000 diaarista. RD2000 diaarista ei saatu kaikkia samoja tietoja kuin Sakarista, joten tiedot ovat osittain puutteellisia niiden juttujen osalta, jotka olivat vanhassa rikosdiaarissa. Esimerkiksi tiedot esitutkintaan, syyteharkintaan ja koko rikosprosessiin kuluneesta ajasta saadaan vain Sakariin kirjatuihin jutuista. Vuodesta 2004 lähtien tilastot on tehty Sakariin kirjatuihin jutuista.

Kärjääoikeuksien toimialueet eli tuomiopiirit muuttuivat 1.1.2010. Tuolloin aloitti toimintansa 27 kärjääoikeutta aiemman 51 sijaan. Osa vanhoista kärjääoikeuksista säilyi ennallaan, mutta suurimmassa osassa sekä nimi että toimialue muuttuivat. Uudet kärjääoikeuksien toimialueet noudattavat pääasiassa maakuntarajoja. Uudet kärjääoikeudet on lueteltu laissa kärjääoikeuslain muuttamisesta ([1751/2009](#)). Kärjääoikeuksien kanslioiden ja istuntopaikkojen sijainnit säädetään oikeusministeriön asetuksessa 454/2009 (muut. 1776/2009 ja 1385/2010).

Tilastokeskuksen kärjääoikeuksien toiminnan tilastoinnissa käytetään voimassaolevaa alue- ja asialuokitusta. Aikasarjat kärjääoikeuksista on muutettu vastaamaan vuoden 2010 kärjääoikeusluokitusta. Tilastokeskuksen PX-Web StatFin-tietokannassa aikasarja uudella kärjääoikeusluokituksella alkaa vuodesta 2009. Vanhalla kärjääoikeusluokituksella on mahdollista saada tietoja vuosilta 2002-2009.

PX-Web Statfin-tietokantataulukossa on vuosilta 2009-2011 KO:n kokoonpanotiedot -osiossa valittavissa tiedot "Yhden tuomarin kokoonpano" ja "Kolmen tuomarin kokoonpano". Vuosien 2002-2008 osalta tuomarikokoonpanotiedot esitetään yhdistettyinä.

Rikosten käsittelyaikatiedot PX-Web-tietokantataulukoissa sisältävät "Käsittelyaika tuntematon" -kentissä lukumäärätietoja, jotka ovat pääosin rikosluokituksen lohkon "I Muut asiat" sisältyviä asioista. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi lähestymiskieltoasia ja vangin muutoksenhakuasia. Näistä asioista on saatavissa kärjääoikeuden keskimääräiset käsittelyajat.

7. Yhtenäisyys

Tilasto on lopullinen, sitä ei enää muuteta.

Tilastossa käytetyt asia- ja kärjääoikeusluokitus löytyvät Tilastokeskuksen PX-Web StatFin-tietokantapalvelusta. Kolminumeroinen rikosnimikkeistö on myös Tilastokeskuksen luokitus-palvelussa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi osoitteessa: http://tilastokeskus.fi/tk/tt/luokitukset/index_muut.html.

Lisätietoja

Heli Hiltunen 09 1734 3314

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

oikeus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Oikeustilastot, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-2316 (pdf)*